

Anılmaya Değer Bir Kişilik

Çok yönlü bir insandı Azra Erhat, Yeryüzündeki milyonlarca şeye ilgi duyardı. Her yeni ve güzel olgu, onu alabildiğine heyecanlandırır. Kapıları gibi yüreği de tüm insanlara açıktı, tıpkı kafasının tüm fikirlere açık oluşu gibi. Kendine özgü bir çalışma yöntemi vardı Erhat'ın.

Prof. Dr. TÜRKÂN SAYLAN

Ölüm yıldönümünde (6 Eylül) Azra Erhat hakkında sanat dünyasında çeşitli yazılar yayınlanacaktır kuşkusuz; Türk yazınına katkısından, "Anadolu'nun sahibi, Anadolu insanıdır" görüşünden, Mavi Yolculuk ve Mitooloji konusundaki titiz ve durmak bilmez çalışmalarından söz edilecektir.

Burada ise, Azra Erhat'ı uzun süre yakından tanımış ve son anlarında yanında bulunmuş, sanat dünyası dışında biri olarak onun insan, kadın ve dost yönlerinden söz etmek istiyorum.

Azra Erhat, bildiği gibi, öğrenimini yurt dışında yapmış, Batı kültürünü tümüyle özümsemiş, birkaç dili anadili gibi bilen, Türkçeye, onun engin anlatım gücüne aşık, yurtsever, gerçek Atatürkçü, aydın ve apaydınlık bir yazarımızdı.

Aldığı eğitim, terbiye, görgü, giyim kuşam ve tüm yaşam kültürü en üst düzeydeydi. Kendi ne kurduğu, bütçesine göre, üstün zevkiyle düzenlediği küçük

evi, modern giysileriyle, beden ölçülerini ve sağlığını korumak için yaptığı düzenli jimnastiği, yürüyüşleri ve diyetleriyle, sağlığına gösterdiği özenle bir çağdaş insanlık, bir hanımefendilik örneği idi.

ÇOK YÖNLÜ, AÇIKYÜREKLİYDİ

Çok yönlü bir insandı Azra Erhat. Yeryüzündeki milyonlarca şeye ilgi duyardı, her yeni ve güzel olgu olabildiğince heyecanlandırır. Heyecanını tıpkı bir çocuk gibi engin bir coşkuyla ifade ederdi. Telefonlara sarılır, dostlarına, onu etkileyen olayı aktarır, onları da heyecanlandırmak ister, daha önceleri hiç dikkatini çekmemiş olan konu birden yaşamının odak noktası olurdu. İlgili kişilere telefonlar eder, mektuplar yazar, desteklediğini bildirir, katkıda bulunmak ister ve olay başarıya ulaşırsa coşku ve keyifle mest olur, başarısızlık olursa unuttur gider, bir başka heyecan verici olay ortaya çıkana dek normal yaşan-

tısına dönerdi.

Azra Erhat'ın kapıları gibi yüreği de tüm insanlara açıktı, tıpkı kafasının tüm fikirlere açık oluşu gibi... Çocuklardan, yaşlılara dek her yaşta insanı sabırla, büyük bir ciddiyetle dinlerdi. Küçük bir çocuğun aile sorunları ya da tepkileri, öfkeli, yeni yetme bir gencin sayfalar dolusu yazıları, saatler süren telefonları, kapıcının kızının evlendirilmesi, bakkalın karısının hastalığı, komşuların çeşitli sorunları için sabırla saatlerini verir, çözümlerini onlarla birlikte arardı. En önemli özelliklerinden biri de her yaş ve kültür düzeyindeki insanı aynı ilgiyle dinlemesi ve karşısındakini ciddiye aldığını hissettirmesiydi. Hiç bir zaman öğüt vermez ya da o tip bir baskı kurmazdı, bu nedenle de delikanlı çağındaki kız ve erkekler onunla yaşatılmıyış gibi dertleşmekten büyük haz duyardı. Belki Mavi Yolculuklarda gençlerle orta yaşlıların başarılı uyumunun sırrı da buydu.

Kendine özgü bir çalışma yöntemi vardı onun. İşlediği her konuda, yüzlerce kaynak tarar, ayırır, onları sıralar, önce yazmayı tasarladıklarını, yazar olsun olmasın, dostlarına anlatır, anlatır, onların yanıtlarını ciddiye alır, böylece uzunca bir süreyi geçirir, sonra tıpkı gebelik süresi dolmuş bir kadının doğurmaya başlaması gibi hızla, yazmaya koyulurdu.

Çalışmalarını büyük bir disiplin içinde yapardı Azra Erhat. Sabah erken kalkar, jimnastiğini yapar, yemeklerini daima ölçülü yer, yazılarını makinede yazardı. Günlük yürüyüşünü, öğleden sonraki kısa dinlenmesini, akşam üstü çalışmasını hep aynı tempo içinde sürdürürdü. Gün boyu dostları onu, o dostlarını arar ve sık sık onlarla bir arada olurdu. Oadaki vefa duygusu, arkadaşlarını arayıp sormadaki titizliği ve çalan telefonun içinde gelen kalın sesli, heyecan dolu "Aloo"ları daha yıllarca unutulmayacaktır.

Azra Erhat sıkı bir disiplin içinde, adeta pek çok şeyden elini eteğini çekip harıl harıl çalışarak peteğini doldurduktan sonra yazdıklarını okumak, eleştirilerini almak ister çevresinin yazarak olsun olmasın.

Büyük bir ciddiyetle dinler söylenenleri ve inanılmaz şekilde çözümler bulur takıldıkları nok-

talara. Örneğin bir sözcük ara-maktadır, bu konuşmalar sırasında buluverir onu, sevinçten uçar. Evet, eleştirileri büyük bir hoşgörülle, kendi istenciyle almış, onları değerlendirir ve içi rahatlamış olarak yazısını sonuçlandırır.

ÜRETKENLİĞE SAYGI

Aydın bir insan olarak, Azra Erhat'ın en önemli bir özelliği de üretkenliği, üretilen, emek verilen her şeye duyduğu saygısıydı. Çaba sonucu ortaya çıkarılan her türlü eseri coşkuyla karşılar, yüreктen kutlar, eleştirilerinde her zaman yapıcı olurdu.

Kırıcı, saygısız eleştirilere asla başvurmaz, kendisine yapılanlara da çok şaşar ve üzülürdü. Öteki sanatçılara karşı, onun kişiliğinde gelişen bu dostça yaklaşım, saygı ve sevgi dolu yapıcı, destekleyici, hoşgörü dolu eleştiri ve tartışma eğilimini gözledikten sonra, aydınlarımızın birçoğunun kendinden başkasını tanımaz, yıkıcı, cesaret kırıcı, öfkeli, kavgalı, yerden yere vurucu eleştirilerini anlamlı bulmak insana biraz zor geliyor.

Azra Erhat ustalarına olan saygısı ve vefasıyla inanılmaz bir bağlılık örneği sergilemiş ve bunun öğretisini vermiştir bir ömür boyu. İnsanları birlikte olmaya, güzel, sağlıklı, ve zor koşulları paylaşmaya yönlendiren Mavi

Yolculuklar, onun titiz ve ödün vermez çabalarıyla gerçek anlamından sapmadan yaşama geçirilmiş, yazılmış, çizilmiştir. Onunla yolculuk yapan her insan dağarcığına yüzlerce kitap doldurmuşçasına aydınlanmış, dünyaya öfke ve nefretle değil sevgi ve hoşgörülle bakmayı öğrenmiştir.

HÂLÂ ONUNLA BİRLİKTE

Bir kadın olarak Azra Erhat, yaşamın bütünlüğünü avuçlayabilmiş ender insanlardandır. Sevmiş, sevilmiş, kadın olmanın bilincine ve doyumuna varmıştır. Batılı kadınlara taş çıkartacak kadar bakımlı ve özenli yaşamış, ölümcül hastalığı süresince bile temiz, iyi giyimli ve hoş görünüşlü olmaya dikkat etmiştir. Azra Erhat ömrü boyunca yeryüzündeki bir şeye aşık, yüreği sınırsız ve heyecan içinde yaşamak mutluluğunu tadabilmiş, buna erişmek için karşılaşılabilecek acılardan, hüsrana ve hayal kırıklığından korkmamıştır.

Evet, Azra Erhat bir insan, bir kadın, bir dost olarak elimizden uçup gitti, lâkin onunla yaşamın tadını alanlar, gördükleri, okudukları, yaptıkları her güzel şeyde hâlâ onunla birlikte olma duygusunu sürdürmektedirler. Hele bu dinlenince, bu bayram gününde de "Mavi Yolculuk"ta olanların onu sık sık anacaklarına inanıyorum.

